

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 18

Sobota, 29. februarja 1936

Leto XI

Prvo, kar mora vlada storiti

Pamet stvari bo zmagala

Pritegnitev delavstva pri obravnavi gospodarskih vprašanj

Gospodarske, logično tudi socialne razmere postajajo pri nas že skrajno kritične. Gospodarsko politiko neke tuje roke ne žigosamo samo mi, delavci in nameščenci, ampak tudi gospodarski krogi, v kolikor so odgovorni javnosti, to je, imajo širši krog interesentov. Vsi vidimo, da je v daljši dobi izkoriščanje prispelo do vrhunca. Vsi čutimo, da se nahaja gospodarstvo v rokah spekulativnih, kateri nimajo interesa na prospevanju države in regulaciji socialnih razmer, kolikor je to mogoče v današnjem družabnem redu. Vidimo, da je v parlamentu cele trope ljudi, ki še niso postavili enega predloga, ki bi meril na

revizijo teh razmer, pač pa vodijo klikarsko in osebno politiko neznanih »problemov«.

Tako ne more in ne sme iti dalje.

Kdo je odgovoren in kdo ima interes, da se to zlo odpravi? Vsekakor sloji, ki trpe zaradi te politike. To so pa delavci, nameščenci in tudi široki gospodarski krogi, ki tvorijo gros državljanov. Te je treba vprašati, s temi se posvetovati in odstraniti tuje roke eksploatacije.

Vlada naj skliče široko gospodarsko anketo po enakem delu zastopnikov delavcev in delodajalcev. Skliče naj zastopnike delavskih zbornic,

delodajalskih zbornic in vrhovne inštanče delavskih in nameščenskih organizacij, da določijo novo gospodarsko in socialno politiko. Na tej konferenci se mora odkrito razpravljati o sedanjem stanju in vzrokih, zakaj smo prišli pred katastrofo, ter postaviti temelje nadaljnjemu delu.

Anketa bodi domača zadeva, na kateri nimajo nič iskati tuji kapitalisti in njih agenti.

Stojimo sicer na stališču, da bi bila to stvar narodne skupščine. Ker pa v narodni skupščini doslej nismo opazili dovolj zmisla za realno politiko, je edini izhod široka anketa domačih delovnih in gospodarskih sil.

Največji živeči nemški pisatelj Thomas Mann, ki živi seveda v inozemstvu, je zapisal v pariški reviji »Europa« te-le resne besede:

»Življenje je trdo in obupno težko za večino, skoro za vse; z dobrodušnostjo se tu ne da mnogo opravi.« »Ljudje se mi smilijo v njihovih žalostnih dnevih«, je rekel Mifistofeles. — Smilijo se človeku tudi tedaj, in prav tedaj, ko so zlobni, zaigrani, polni sovraštva in surovi, drug proti drugemu, tako pojedinci kakor cele skupine. Taki so ljudje iz stiske in strahu, iz strahu pred življenjem, iz strahu za kruh, za eksistenco — z eno besedo, to je »kriza«. Žal pravilno jedro marksizma in njegovega nauka o »ideološki nadstavbi« je v tem, da so misli in razpoloženje ljudi v marsičem odvisne od gospodarskih okoliščin. Beda kviri značaj, to okušamo vsak dan. In nekateri hočejo še tajiti, da ni najpotebnejše danes, toliko razuma prinesiti v gospodarski red sveta, da bi sploh omogočili človeško dostojanstvo na zemlji! To potrebo hočejo proglasiti za »materializem«! Idealistični je po njihovem nacionalizem in strupeno sovraštvo med narodi. To je največji nezmisel, ki se bo tudi razkril; če je kakšno »upanje in tolažba«, je v tej gotovosti. Živimo v času krčevitega odpora reakcije proti potrebnemu. Moje prepričanje je, da bo zmagal razum — ne razum ljudi, temveč razum stvari samih, — upam le to, da bo šlo brez prehudih katastrof.

Velika smer razvoja gre vendar kljub vsem udarcem in zastojem v združitev, solidarnost, vzajemnost.

Zdaj, ko je prišla nad narode velika gospodarska kriza, hoče reakcija iznajti to, da so temu krivi liberalizem, parlamentarna demokracija in marksizem. Pri tem seveda zamolčujejo, da so v Evropi ravno demokratično upravljane države tiste, ki se v nasprotju z diktatorskimi režimi najuspešneje upirajo krizi. Anglija, Francija, skandinavske države, Švica, vse te dežele niso po krizi niti približno toliko prizadete kakor Italija ali Nemčija.

Obdolžitve proti liberalizmu, demokraciji in marksizmu nimajo niti malo dokazilne moči v točki, kjer bi baš nekaj hotele dokazati, ker so en sam nezmisel, ki so ga iznašli prevajani goljufi in ga ponavljajo tepci in prazne glave. Kakšen smisel naj ima potem diktatura, če gre za premaganje gospodarske stiske ljudstva?

Z narodi je žal tako kakor s posameznimi ljudmi. Namesto da bi se trdno držali tega, s čimer so nekoč postali veliki in srečni, namesto da bi trdno čuvali svobodo svojih ustav in človečanska načela sožitja, zavržejo te dobrine, kakor da bi spet lahko pridobili izgubljeno bogastvo s tem, da se neumno odpovedo vsemu, kar jim je pripomoglo k dobremu. Kakor v življenju posameznih ljudi nespametni in lahkomišelnosti prej podležejo zunanji vplivom, dočim ko pametni in preudarni premagajo čas stiske s tem, da se še bolj »skupaj vzamejo«, prav tako politično površni narodi lažje podležejo izkušnjavam lastnih in tujih demagofov kakor izkušeni, v zdravi politični tradiciji zrasli narodi.

Fašizem in klerikalizem zanašata v ljudstvo zbeganost in histeričnost in ga hočeta spraviti v vedno nove nesreče.

Če se ozremo na narodno skupščino

Opozicija — prikrit fašizem

Normalne razmere more tudi pri nas jamčiti le svobodna politična zakonodaja in demokracija v najširšem pomenu besede, ki je dosedanjim politikim niso umeli, morda niso imeli niti volje, da bi jo umeli in se ravnali po njej. Večne izpremembe vlad in režimov in politični protekcionizem, ki ga iščejo in se love za njim najrazličnejše politične skupine izmenoma, dokazujejo, da v njih ni duha demokracije. To je največje zlo, ki ovira konsolidacijo.

Oglejmo si še delovanje sedanje opozicije v narodni skupščini.

Nimamo namena koga zagovarjati, niti koga opsovati. Jako umestno pa je, če pokažemo glavni znak in tendenco opozicije v narodni skupščini.

Kakor vemo je bila sedanja skupščina izvoljena po principih fašističnega terorja. Zato je naravno, da ne more akceptirati demokracije in je le v nje interesu, če parlamentarizem sabotira in skuša obnoviti načelo diktature, kateremu je opozicija ostala

zvesta tudi v narodni skupščini vsaj v večjem delu.

Galama, sabotaža delovanja parlamenta je najboljši pomoček, da se zopet onemogoči demokracija in prilezejo h koritom fašistični diktatorji. Politika opozicije je povsem podobna akciji in sabotaži parlamentarizma nemških fašistov. In tak cilj ima nedvomno tudi opozicija v narodni skupščini, kar je razvidno tudi iz tega, ker še ni izšla iz opozicije nobena zdrava misel.

Jugoslovanska fašistična opozicija sicer ideološko ni močna. Zato samo razsaja. Izvenparlamentarna Mačkova opozicija pa je istotako protidelavska in protidemokratska.

Ta položaj moramo poznati in uravnati svojo politično smer proti navedenim tendencam, ki groze še vedno z daljšim kaosom v naših razmerah. Delavstvo bo moralo v teh nezdruženih razmerah z vso energijo podpreti in podpirati stremljenje po uveljavljanju popolne demokracije. Vsa-

ko gibanje, vsak pokret, ki iskreno hoče in iskreno zahteva obnove prave demokracije, zasluži našo moralno podporo. Take zglede že imamo v Franciji, v Španiji, na Čehoslovaškem in drugod. Zakaj bi mi stali ob strani in čakali, da sovražniki demokracije nemoteno vrše svoje »komunistično« razdiralno delo. Konec pasivnosti mora biti. Razgaliti moramo škodljivce sporazuma in samouprave naroda. Zato pa tudi od sedanjih vlad zahtevamo, da razpusti ta parlament in s svobodnimi volitvami utre pot demokraciji.

Upajmo, da dobimo svojo politično stranko. Če je naše delovanje sedaj težavno, bomo potem nastopali z vso odkritostjo in ognjevitostjo proti sovražnikom delavstva in naroda, proti zakletim sovražnikom demokracije, ki je edina zdrava oblika samouprave vsakega naroda.

Seveda, demokracija v pravem pomenu besede!

Vojaška revolta na Japonskem

Upor s fašističnim obeležjem

Japonska je še vedno plemsko-vojaška država, čeprav je uvedla 1899 parlamentarizem. Parlament ima le malo vpliva, ker odloča v vseh vprašanih velika in bogata kamarija. Delavsko gibanje preživlja tam težke razmere.

Uveljavljata se v glavnem dve stranki. Stranka, ki jo vodi Minseito in stranka Seyinke. Prva je liberalno kapitalistična, druga nacionalno fašistična. Plemstvo in vojaštvo sodeluje v obeh, v drugi pa zlasti vojaštvo.

Ogorčenje je povzročil izid zadnjih parlamentarnih volitev. Liberalci so dobili pri teh volitvah 205

mandatov (prej le 127), fašisti pa 174 (dočim so imeli prej 305) mandatov. Tudi delavska stranka je dobila pri zadnjih volitvah 25 mandatov (prej le 5).

Razumljivo je, da je izid volitev fašiste razkačil, da so tretji polk, ki je imel oditi na Kitajsko, z lahkoto nahujskali k upor.

Dne 26. februarja ob 5. zjutraj je polk zasedel ministrstva, policijo in druge važne objekte. Oddelek častnikov pa je šel k predsedniku vlade Okadi in ga ubil. Ubili so še dva ministra (vsi pristaši liberalcev) in več višjih uradnikov. Vsega morada do sto oseb.

Oster spor med liberalci in fašističnim vojaštvom je obstojal že prej. Vojaštvo je pričelo vojno s Kitajsko proti volji vlade. Pred tremi leti so že enkrat ubili liberalnega predsednika vlade.

Uporniki izjavljajo, da upor ni naperjen proti cesarju, ampak proti bankirjem ter se pogajajo glede udaje. Razglašeno je bilo takoj ob sedno stanje.

Vladna poročila pravijo, da vlada v državi mir in red. Vsekakor pa bo upor imel vsaj moralne posledice. Zlasti se bo ojačila vojna psihoza, ki prevladuje v vojski. Zato nastaja velika nevarnost nadaljevanja vojne, eventualno vojne z Rusijo.

Belgijski socialisti proti vojnim kreditom

Pred demisijo belgijske vlade

Belgijski klerikalni ministri so zahtevali zvišanje vojnih kreditov. Socialistični ministri s predlogom niso soglašali. Socialistični kongres, ki je zboroval te dni, se je izrekel proti novim vojnim kreditom, kar bo nedvomno povzročilo vladno krizo in

bodo socialistični ministri izstopili iz vlade.

Vladna kriza bo za Belgijo neprijeten dogodek, ker klerikalna stranka ne bo lahko napravila večinske koalicije.

Rusko-francoski pakt ratificiran

Sedaj bo razpravljala še senat

V četrtek, dne 28. t. m. je francoski parlament ratificiral rusko-francoski pakt. Vsi napori in intrige desničarjev in Nemčije so bili zaman. Za pogodbo je glasovalo 354 poslancev, proti pa 163.

Vendar gre klero-fašizem k zatonu.

Čim prej se bo ljudstvo rešilo vpliva tega strupa, tem prej nam bodo iz teh bridkih, črnih časov zasijali svetli dnevi.

Zgovorna gospodarska slika

Če ni konzuma, ni gospodarskega napredka

Propadanje trgovin, obrti in gostilen je obenem barometer gospodarstva. Ubila se je sila konzumentov, zato je povsem logična tale slika števila malih obratov v dravski banovini v letu 1935:

Zmanjšalo se je število	
trgovin za	976
obrti za	722
gostilen za	33

skupaj za 1731

V štirih letih je padlo število teh samostojnih obratov za 7568.

Industrijski obrati, ki so narasli v minulemu letu ob neznatnem dvigu produkcije v splošnem, so se pomnožili za tri obrate, toda v zadnjem četrtletju je bilo že odjavljenih pet industrijskih podjetij.

Kdor bi še trdil, da pri nas gospodarstvo »napreduje«, naj si ogleda samo te številke, pa se bo prepričal, kje smo z gospodarstvom in socialnimi razmerami.

Agrarna reforma na Španskem

Eden glavnih vzrokov, da se je klerikalizem pred dvema leti uprl s svojimi brati veleposestniki, je bil izvajanje agrarne reforme, ki jo je sklenil republikanski parlament. Ta spor je dal pobudo reakciji, da zatre delavstvo in republikanstvo, dokler je prišlo do oktoberskega upora. Španska vlada je sedaj sklenila, da se razveljavijo vse transakcije, ki se tičejo vrnitve zemlje veleposestnikom. Ukinjeno je tudi plačevanje obresti veleposestnikom. Klerikalni veleposestnikom, plemičem in kongregacijam ter redom, ki so si v stoletjih osvojili velik del zemlje, seveda ne more biti všeč. Sklep vlade ima tudi to prednost, da se s tem odpravljata dejansko podaništvo naroda napram veleposestnikom.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročninami, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjik. — Uprava.

V kapitalistični družbi se ustvarja prost čas za en razred ljudi s tem, da je vse življenje množic izpremenjeno v delovni čas. K. Marx.

B. Traven, Bombaž

Prevoja Talpa

II. Knjiga

57

In za dve pezi petdeset na dan. Petdeset centavov plačaš za posteljo, ne, ne za posteljo, nego za leseno korito, prekrito s kosom platna. V prenočišču, kjer napravijo stenice in tisočeri moskiti iz noči pravcati pekel. Potem plačaš petdeset centavov za kosilo pri Kitajcu in petdeset centavov za večerjo zopet pri Kitajcu. Dvajset centavov potrebuješ za kozarec kave in deset centavov za dva kosčka suhega kruha. Vsak dan še nekaj malega cigaret. Za kozarec ledene vode plačaš pet centavov, včasih moraš popiti na dan tudi dva ali tri kozarce. Potem si seveda raztrgaš srajco, čevlji že preje niso bili zanič; in par novih čevljev stane celotendenski zaslužek, za srajco moraš dva dni delati — seveda, če nič ne ješ. Tako vzdržiš dva tedna, tri tedne, morda celo štiri tedne. Potem pa moraš v bolnico. In v žepu nimaš ničesar. Včasih plača zate konzul, včasih pa tudi ne. Imaš malarijo, mrzlico ali kdove kaj. Po dveh dneh te polože v lesen zaboj in zakopljejo.

Apfel pa je napravil tank in dobil naročilo za tri nove tanke. In za delo najde zmeraj dovolj stradajočih rojakov. Če že niso Madžari, so pa

Banovinski svet je zasedal

Stisla Kavanalčeva

Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič je na seji banskega sveta imenitno govoril k točki nezaposlenost in javna dela. Iz njegovih izjav bomo navedli samo nekaj trditev.

Nezaposlenost, pravi, je posledica socialnogospodarskega in moralnega značaja, ki je potrebna ozdravljenja z odločnim načrtom.

Ta trditev je neresnična. Socialne razmere so pojav kapitalističnega gospodarskega sistema. Izkoriščevalni sistem ne da dela in je moralno tudi odgovoren napram človeški družbi za današnje razmere. S tem zavračamo podtaknjeno, vsaj tako se razume v tej zvezi, obdolžitev, da je moralna propast delavstva kriva nezaposlenosti.

Dalje pravi gospod doktor, da zahtevajo izredne razmere izredne in nujne ukrepe.

In kaj mislite, kakšni so ti ukrepi?

1. **Policijski predpisi**, naredbe bana o podpiranju nezaposlenosti in pobijanju delamrznosti (naložitev razvidnic nezaposlenih po občinah, odpravljanje nezaposlenih s cest, racije) se morajo izvrševati z vso točnostjo.

2. **Bednostni fond** se preuredi in se imenuje »Sklad javnih del« ter se davščina razširi na vse sloje progresivno.

3. **Ukiniti se morajo vse individualne podpore**. Siromake in sirote naj podpirajo občine in karitativna društva, banovina pa naj organizira iz sredstev tega sklada:

a) velika načrtna javna dela, kjer bodo zaposleni izključno nezaposleni vseh strok. Ta dela morajo biti močan mezdni regulator. Pri banovini naj se osnuje stalni posvetovalni odbor sestojec iz socialnih in gospodarskih veččakov.

b) **delavska zatočišča** v bližini započelih del z zaokroženo ekonomijo. Tam se zglašajo delavoljni nezaposleni, ki se bodo podvržili disciplini tega zatočišča, zato pa bodo zaposleni, prehranjeni in oblečeni, ob koncu sezone pa bodo prejeli v denarju primerne priznavalnine. (!?) Tja pa se naj siloma odpravljajo vsi delomržeži in postopači, s čimer bo možno izvrševati z uspehom vse policijske ukrepe. Ti delomržeži bodo pod strožjo kontrolo, sicer se bo enako ravnalo z njimi. Delomržeži, ki se bodo poboljšali, jim bo mogoč prehod v svobodnejši del taborišča. Družinskim očetom se bo priznavala večja plača in del nakazoval rodbini. V taboriščih bodo posredovalnice za delavce.

c) **Sklad javnih del** se zbira v Hranilnici dravske banovine. Z njim razpolaga ban.

Ti predlogi, pravi končno govornik, so premišljeni od delavcev na karitativnem polju.

O predlogu menda sploh ni bilo debate.

Ljubljanski župan zahteva dve vrsti delovnih bataljonov: za »nezaposlene in delomržeže«. Kako se bo to presojalo in kdo bo to presojal?

Predlog tudi sicer nima absolutno nobene realnosti. Dr. Adlešič pravi, da je v banovini okoli 50.000 nezaposlenih in da je treba pričeti velika javna dela. Če bi hoteli teh 50.000 delavcev zaposliti leto dni in jim plačati le dnino po Din 20.—, kakor pri javnih delih, bi samo za plače teh nezaposlenih potrebovali Din 300.000.000.—. — Računati pa moramo, da so pri javnih delih še drugi stroški, surovine, uprava itd., ki veljajo lepe zneske. Lahko trdimo, da bi bil znesek 700 milijonov premajhen in tega banovina ne spravi skupaj.

Če predlog motrimo s te strani je z ozirom na realnost silno nerealen.

Glavna misel predloga pa gre za tem, da se delavstvo, nezaposlence spravi v prisilne delavnice. Le zaradi omiljenja odiozne misli, dostavlja dr. Adlešič, da bodo delomržeži imeli svoje strožje

To našo domnevo potrjuje tudi dejstvo, da govornik ni omenjal pravih vzrokov razmer in ni navajal nobenega nazora, ki bi to vprašanje reševal z ozirom na dostojanstvo človeka, dasi sta gospodarska kriza in nezaposlenost izključno posledica kapitalističnega gospodarstva. To ve danes že vsak otrok in gospod doktor s takimi tezami javnosti ne bo varal. Problem je gospodarski in se mora rešiti gospodarsko, s socializacijo gospodarstva.

Po objavljenih poročilih se tega vprašanja govornik ni dotaknil.

Dokler se pa v sistemu ne izvrše izboljšave, bo število nezaposlenih stalno naraščalo in če opravite nekaj »velikih« del, kaj boste počeli prihodnje leto, ko bo nezaposlenih 20 tisoč več in naslednja leta, ko jih bo še več?

Lotite se problema! Navodila vam da vsaka delavska organizacija. Poglejte načela mednarodnega urada dela, potem še le govorite o teh vprašanjih.

Veliko socialistično zborovanje v Apatinu

Največja dvorana polna poslušalcev

Prejeli smo avtentično poročilo o socialističnem zborovanju v Apatinu, ki se je vršilo dne 23. februarja ob izredno veliki udeležbi.

Zborovalci so napolnili do zadnjega kotička največjo dvorano v Apatinu in še dva stranska prostora.

Izvajanjem s. Topalovića, ki je govoril o političnem položaju in zahtevi socialistov po politični, gospodarski in socialni enakopravnosti državljanov, so navzoči živahno pritrjevali. Apatin bo ostal tudi nadalje važna socialistična postojanka med nemškimi naselji v Bački.

Abesinci v obupnem boju

Abesinci so osvojili 30 tankov; padlo je okoli 1000 Italijanov

Mulugetova vojska ni bila uničena, kakor so izprva poročali iz italijanskih virov, marveč se je v redu umaknila. Zapustili so gorovje Amba Aradam ter se umaknili proti jugovzhodu. Italijanska vojska bi rada osvojila pogorje Tembien. Zato je prodirala proti jugozahodu od Makale.

Abesinci se neradi spuščajo v večje bitke, ker so slabše opremljeni, prizadevajo pa z nočnimi napadi za hrbtom italijanske vojske ogromno škodo. Zajeli so več transportnih kolon ter osvojili 30 tankov, municijo in živila. Italijani, ki so prodrli proti jugu, so v nevarnosti, da jim Abesinci zapro povratek. To bi bil pravi Verdun za Italijane. Vprašanje je le, na kateri strani je več gibčnosti in spretnosti.

Na južnem bojišču ni posebnih dogodkov. Med italijansko vojsko, ki je prodirala ob reki Ganale Doria, je zaradi slabe prehrane nastopila malarija. Na južnem bojišču je pa tudi že nastopila mala deževna doba.

Mussolini zopet stavi svoje predloge za razdelitev Abesinije med

Italijo, Francijo in Anglijo. Nehambarske pokrajine naj bi se razdelile, Hambara pa bi prišla pod kontrolo Društva narodov. V Angliji zaenkrat o teh predlogih nočejo nič slišati.

Mednarodna konferenca dela

Dvajseta mednarodna konferenca dela se sestane letos dne 4. junija t. l. v Zenevi. Na dnevnem redu je: 1. Ureditev posebnih sistemov za sprejemanje delavcev. 2. Plačani dopust. 3. Skrajšanje delovnega časa v javnih in od držav podpiranih obratih. 4. Skrajšanje delavnika v rudništvu. 5. Skrajšanje delovnega časa v železarski in jeklarski industriji. 6. Skrajšanje delovnega časa v premožovnikih. 7. Skrajšanje delovnega časa v tekstilni industriji. 8. Varnostne naprave v stavbstvu.

Konferenca bo obravnavala tudi poročilo o kolektivnih pogodbah.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Avstrijci ali Nemci ali Poljaki ali Čehi. Saj jih je kar na preteg. In vsi so mu za delo tako hvaležni. Sedaj delajo pri njem na dan samo po dvanajst ur, kajti Apfel postaja sodoben in ne mara veljati za izrabljača. Toda delavcem plačuje po dve pezi petdeset, priganjaču pa po tri. Priganjača pa potrebuje, kajti sedaj po štirih letih, ko je napravil prvi tank, se vozi z avtom na izprehod; razen tega si zida v amerikanski četrti hišo.

Zlato se da torej delati tudi iz kosti rojakov, ki jim izkažeš dobroto in ki radi takih dobrot, radi izgaranosti, radi slabih prenočišč, radi slabe prehrane cepajo ko muhe in jih nato kot neznanec pokopavajo.

Časniki v Budimpešti pa pišejo: »Naš rojak Apfel si je radi spretnosti in podjetnosti pridobil onkraj morja v nekaj letih ogromno premoženje.« Ko bi časniki le zmeraj tako natančno tiskali resnico! Preko noči je obogatel! To je res. Saj mu ni bilo treba drugega, kakor da je izrabljaj — zlato.

In tuji to najlaže počno. Če bi jih skušali domačini ovirati, potem se zavzame zanje njihovo visoko poslaništvo, Amerika pa zagrozi, da bo z vojaštvom zasedla deželo.

8

Mi sicer nismo spali v tako malovrednem prenočišču, vključ temu pa je bilo tudi naše preno-

čišče slabo. Hiša, ki smo v njej prenočevali, tega imena prav za prav ni zaslužila, kajti podobna je bila velikemu lesenemu zaboji, ki je bil prekrit s pločevino. Svetloba je prihajala v ta zaboj skozi vrata in okenske odprtine, ki pa niso imele šip. V spalnico je vodilo stopnišče s šestimi stopnicami. Okrog hiše so ležali stari zaboji za jajca in prazne posode za mast, stare vrvi in gnile cunje. Kadar je deževalo, se je vsa okolica izpremenila v strašno blato, ki je bilo vprav vzorno leglo za stotisoče moskitov.

Spalnica je bila prav toliko prostorna, da smo se med zaboji, ki bi naj predstavljali postelje, lahko oblačili. Vendar pa nismo bili mi edini njeni prebivalci, nego je služila obenem tudi za prebivališče velikih kuščaric in prst dolgih pajkov. Razen tega so se okrog hiše zmeraj klatili trije psi. Eden izmed njih je bil bolan in je imel garje ali kaj podobnega. Bil je strašen. Kadar je malo ozdravel, pa je zbolel drugi pes. Vsi trije psi so nas zelo ljubili, zato jih nismo odganjali. Često so nam nudili edino zabavo, kadar nismo utegnili gledati na cesto, nego smo popadali po posteljah in od utrujenosti nismo mogli zaspati.

(Dalje prihodnjik.)

Vihar nad Azijo

(Prosto po Louis de Brouckereju, predsedniku socialistične delavske internacionale.)

Še vedno se nahaja svetovni mir zaradi Mussolinijeve afrikanske pustolovščine v nevarnosti. Obenem pa ogroža mir še bolj resna nevarnost na Daljnem Vzhodu.

Podrobnosti najnovejših dogodkov v severni Kitajski so nam malo znane. Izjave in protizjave smo slišali, politične razmere so pa tako zapletene, da nihče točno ne ve, v čigavi oblasti se nahajajo severne pokrajine v celoti ali njih deli. Celo na mestu samem bi se dalo le težko dobiti pravo sliko o položaju.

Vendar pa se da dognati vsaj nekaj dejstev. Kdor meni, da je avtonomistično gibanje izključno japonski maneuver, se jako moti. Med severom in jugom imajo resne spore zaradi interesov in kulture. Ti so imeli v vsej zgodovinski dobi važne politične posledice in od početka revolucije, kakor se zdi, dualizem ni oslabil. Spričo teh pripomb bi bilo otroško naivno, če ne bi spoznali, da dela Japonska z vsemi naporji le, kako bi položaj izkoristila v svoj prid.

Japonska se ni zadovoljila z ono propagando odzunaj, ki jo tako mnoge države izvajajo proti svojim sedam. Zopet in zopet poseza z vojaško silo vmes. Japonski polki korakajo v pokrajine, ki so razkrojene z avtonomizmom. Nasprotniki Nankinga rovarijo pod zaščito japonskih bajonetov, večinoma s politično, administrativno in najbrže tudi finančno podporo Japonske. Čisto jasno je, da se nahajamo

pred velikim pohodom japonske vojske na azijsko celino,

ki ga pripravlja s prikritimi dobro pripravljenimi političnimi operacijami, kakršne so danes v navadi. Japonska je svoje baterije razkrila. Skoraj odkrito — kljub čisto političnim preklicovanjem — nima drugih načrtov. Težko bi bilo razumeti nje gibanja, če bi se ne pripravljala na to, da, čim so pripravljene predpogoji v zadostno obsežni meri za pohod, raztegne svojo oblast tja v srce Kitajske in Sibirije. Vsekakor je seveda še odprto vprašanje, če se ji podjetje posreči, ki je zvezano še s tolikimi težavami.

Jako sem presenečen, ker mnogi ljudje mislijo, da je uspeh japonskih načrtov absolutno gotov. Tako sodijo po vojaški slabosti Kitajske, po japonski energični akciji, po žrtvah, h katerim vsemogočna gospodujoča kasta popolnoma zasluženi narod lahko prisili. Sodijo tudi po najnovejših dogodkih. Češ, da se je Japonski posrečilo — vsaj navidez — si osvojiti Mandžurijo; tako sklepa, da se bo Japonski vse posrečilo.

Ob natančnejšem presojanju pa opazimo, da uspeh japonskih načrtov ni tako lahek in tudi ne tako gotov. Jako težko je, Kitajsko osvojiti, kakor so dogodki že mnogokrat dokazali. Nobena druga dežela sveta nima take sposobnosti, da se zmagovalcu asimilira. Ko so Mandžurji osvojili Kitajsko, so izginili, kakor da bi jih bil podjarmljeni narod pojedel. Kitajska civilizacija, jezik in interesi so kmalu zavladali tako v Mandžuriji kakor v prvotni pravi Kitajski. Vešči opazovalci so mi pravili, da se v novi državi Mandžuriji že kažejo prvi simptomi in podoben razvoj ter da Japonci z vsemi svojimi vojaki, trgovci, priseljenci, ki so jih poslali tja, da bi si zagotovili v državi socialno premoč, silno težko ovirajo neodvrtljivo napredovanje kitajskega kmeta.

Kdor izmed japonskih državnih resnično misli na bodočnost, ima dovolj vzroka, da ga skrbi. Japonci niso trdni gospodarji Mandžurije. Vedno morajo paziti, da ne izbruhne revolucija. Odpor severne Kitajske proti resnični zasedbi po veliki vojski, bi utegnil biti še večji. Dežela je mnogo prevelika, da bi jo mogli z vojaštvom, katerega je končno tudi še mnogo premalo, v celoti »pacificirati«. Japonskega osvojevalca zadene usoda vseh osvojevalcev. V toliki meri se namreč oslabe, kolikor so njih zmage bolj oddaljene od njih

izhodišča, če osvojenega prebivalstva tudi moralno ne morejo pridobiti tako kakor vojaško. Zdi se, da japonske vojske moralno ne osvajajo in zato ostajajo dalje nameščene v sovražni deželi.

Japonske čete bi sicer mogle globlje vkorakati z ozirom na anarhijo na Kitajskem, če bi mogli svojo vojsko neomejeno povečavati. Toda njih pomočki, zlasti finančni, so omejeni. Ugotavljati namreč pričenjajo, da neovirana konkurenca, ki jo vodi japonska industrija na svetovnem trgu, ne pomeni industrijske sile, marveč vodi prej v propad dežele, ki s tem razkriva svoje bistvo. Ljudstvo vzdihuje od bremen. Vdanost prebivalstva, katerega značaj se z delom v tovarni izpreminja, ni več samaobsebi razumljiva. Ni več baza na celini, ki bi poljubnega dne utegnila vojski na pohodu zmanjkati, je baza na domačih otokih!

Prava nevarnost japonskih napadov čbstoja manj v tem, da bi Japonska ustanovila ogromno kontinentalno državo ali napadla odločno sovjetsko Rusijo, zakaj Japonska bi bila neumna, če bi v bližnji bodočnosti kaj takega poizkušala, marveč v tem, ker desorganizira socialno življenje po vseh ozemljih, ter je ne zna asimilirati ali vsaj pripraviti za svobodno eksistenco. Nadomesti samo površno anarhijo danes še s poglobljeno anarhijo, čeprav manj vidno, trajnejši in za svetovni mir nevarnejši socialni nered.

Večja nevarnost, pravim, ker Japonska, hote ali ne hote, popolnoma izpreminja vse predpogoje mednarodnega življenja v Tihem Oceanu, ker ji na tem interesirane dežele ne bodo vedno mirno puščale ravnati po svoje, ker bodo z nepremagljivo silo prisiljene k temu, da branijo svoje interese s tem, da na kakršenkoli način posežejo v vojno, če ne pride kako do splošnega mirnega sporazuma potom splošne organizacije in ureditve, po kateri se zahteva predvsem vse pravice vsem delom Kitajske.

Težka je ta ureditev, ker je Društvo narodov ob neverjetni slabosti v odločilnem trenutku opustilo pravo priliko. Takrat ni postavila svoje akcije proti vojskam, ki so zasedle Mandžurijo in napadle Šangaj. Ali vendar je ureditev mogoča, če ostane Ženeva v abesinskem sporu trdna ter iznova pokaže svojo moralno silo, če Ženeva razume izpopolniti sodelovanje z Zedinjenimi državami v skupni stvari ter predvsem, če javno mnenje z zadostno silo in zadosti jasno prisili Ženevo, da vrši to svojo nalogo. (Prevedel — r.)

Enomesečna stavka rudarjev

Zvišanje rudarskih plač pri premogovniku Sisevac

Pri premogovniku Sisevac je zahtevalo 750 rudarjev izboljšanje plač. Uprava premogovnika je zahtevo odklonila. Rudarji so 23. m. m. stopili v stavko ter so se vršila pogajanja ves mesec in so bila zaklju-

čena šele dne 24. t. m., ko je uprava pristala, da se delavcem zviša plače minimalno en dinar na dan. Pristonek delavstva je bolj načelen, kakor zadovoljiv.

Doma in po svetu

Naši izseljenci. Zaradi pomanjkanja dela se vrača naše delavstvo v inozemstvu zopet domov, navadno brez sredstev in izčrpano. Vračajo se delavci iz Nemčije, Francije in Nizozemske. Na Nizozemskem je bilo pred desetimi leti okoli 3000 Slovencev, sedaj jih je le še okoli 300. Samo v januarju letos se jih je vrnilo 80, pri čemer niso všteti člani rodbine, tako da utegne število samo v januarju znašati okoli 300 oseb. Razentega se vseljujejo tudi emigranti iz naše sosednje dežele. — V naši državi bi bilo pač treba posvetiti več brige domači kolonizaciji, pa bi danes ne imeli tako velikega števila siromakov, ki se vračajo izčrpani domov.

Nova demokratska stranka. Voditelj bivše demokratske stranke Ljuba Davidovič namerava prijaviti, kakor poroča »Samouprava«, ustanovitev demokratske stranke.

Javna dela in ljubljanska gospodarska konferenca. Kakor znano, je bila pred mesecem dni v Ljubljani gospodarska konferenca, ki naj bi pomogla gospodarstvu v Sloveniji, odkar je radi sankcij obstala skoro vsa naša lesna industrija. »Slovenec« z dne 26. t. m. poroča o tem dobesedno to-le: »Gospodarska konferenca v Ljubljani le ni bila kar tako, brez vsakega uspeha. Poleti se bo začela graditi velika asfaltna cesta Zagreb—Belgrad. Vsa pripravljala dela so že končana, tudi kredit v znesku 800.000.000 Din je že rezerviran.«

Delavski zaupniki in »Slovenec«. »Slovenec« ponatiskuje iz »Del. Pravice« poročilo o volitvah obratnih zaupnikov. Po tem poročilu imajo krščanski socialci večino — ker poročilo ne omenja volitev v ogromni večini obratov. Ali ni bedasto, da sami sebe varate s takimi ekscerpti?

Nacionalizem ali klerikalizem, kdo ima več zaslug? Četrtkovo »Jutro« v dolgem članku polemizira s »Slovencem«, kdo ima več zaslug za pobijanje komunizma, nacionalizem ali klerikalizem? Seveda prihaja »Jutro« do zaključka, da te zasluge pripadajo izključno nacionalizmu, kakor je to pokazalo inozemstvo, t. j. Nemčija, Italija itd. Mi pa priznavamo zasluge i nacionalistom i kleri-

kalcem, ker oboji podpirajo gnili gospodarski red in fabricirajo kar tako iz nič komuniste tudi tam, kjer jih ni. Zasluge pa takšne.

Krščanski socialci so molčali k razmotrivanjem dr. Adlešiča, ki je razvijal na banovini o delavskih taboriščih slične misli, kakor jih je že napisal dr. Voršič.

ne vemo pa, zakaj so v bankskem svetu kršč. socialci, če ne poznajo socialnih problemov. Ima pa že Rudolf Smersu v tem oziru bolj urejene nazore od zastopnikov JZV.

Minister socialne politike Cvjetković za zahteve »Merkurja«. Minister je obiskal socialne ustanove v Zagrebu. Vršila se je tudi anketa, na kateri je minister izjavil, da bo spor med SUZORom in »Merkurjem«, ker je težak, rešil.

Grški parlament namerava vlada sklicati dne 4. marca. Do tedaj nameravajo Grki sestaviti tudi novo koalicijsko ali nevtralno vlado.

Avstrijski režim je odvzel državljanstvo bivšemu podkanclerju inž. Winklerju, ki se nahaja v emigraciji. Tudi mnogim socialistom in drugim nasprotnikom sedanjega režima se je zgodilo enako.

Preccenzuro za klerikalne liste in pastirske liste je uvedel nemški propagandni minister dr. Göbbels. Nič novega ni pod soncem!

Parlamentarne volitve v Franciji se bodo vršile 26. aprila in 3. maja t. l.

Pošne znamke za politične emigrante je odredil francoski poštni minister Mandel. Znamke stanejo po 50 centimov in nosijo podobo boginje svobode z napisom Fratérnité = Bratstvo. Donos od znamk bo šel v prvi vrsti za politične begunce iz Nemčije in Avstrije.

Število nezaposlenih v Španiji je znašalo konec decembra 1935 674 tisoč 392, to je 139 več kakor novembra meseca istega leta. Vlada izda nujne ukrepe v svrhu odprave nezaposlenosti.

Tudi na Japonskem napredujejo socialisti. Pri nedavnih parlamentarnih volitvah na Japonskem je dobila delavska stranka 629.000 glasov, to se pravi, da je kljub strašnemu terorju napredovala od zadnjih volitev za 100.000 glasov.

Lepa si dolenjska stran . . .

med Novim mestom in Kolpo.

Lepa si dolenjska stran ob podnožju Gorjancev. Kakor si lepa, si bogata. Toda tvoje bogastvo je le nekaterih, ostalih je revščina.

Sredi doline stoji veliko poslopje parne žage, pločevinast dimnik štrli visoko v zrak, kot palica, namenjena za udarec. Prijatelj Niko me je vodil, kazal in razlagal.

Gospod je bivši avstrijski oficir, sedaj vodi podjetje. Z delavci občuje kot med vojno z vojaki. Je pa seveda narodno zaveden. To zadostuje.

Zasluzek znaša Din 1.50 na uro. Progovni delavci dobe še manj. Delo je naporno, posebno kadar lokomotiva iztiri in to se dogaja neredkokrat.

Delo začne ob 4. uri zjutraj in traja do pozne noči. Toda samo osem ur dobe delavci izplačano, kam pa bi prišli, če bi plačevali delavcem vsako malenkost!

V stanovanjskih objektih vlada neizmerena revščina. O higijeni tod ni govora. Kako, da bi ne imeli nobenega zakona o socialni zaščiti.

Delavec zbolí. Ako hoče k zdravniku, mora imeti bolniško napotnico, ki mu jo izstavi podjetje.

V pisarni pa stvar ne gre tako enostavno. Predno mu izstavijo listek, mu predlože v podpis izjavo, na kateri stoji zapisano, da je v redu prejel mezdo za šest dni v naprej.

- In če ne podpiše?
- Ne dobi napotnice.
- In če gre brez nje k zdravniku?
- Riskira odpust.

Tu veljajo druge postave, postave, ki jih je vpeljal gospod upravnik podjetja.

Ali ni nikogar, ki bi posegel vmes, ki bi naučil podjetnika tisti stavek, ki stoji napisan pod vsakim zakonom: »... vsem in vsakomur pa zapovedujemo, da se po njem ravnajo.«

Nekoč je večje število odpuščenih delavcev iz tega podjetja prišlo na občino prosit, da jim izstavijo potrdila o brezposelnosti za Borzo dela in tudi njihove delavske knjižice tjakaj odposljejo.

— In? — Knjižice so romale na žandarmerijo obenem s predlogom, da naj odpravi brezposelne v pristojne občine. Med njimi so bili tudi taki, ki so stanovali v občini že nad deset let nepretrgano in so si torej pridobili domovinsko pravico! Brezposelni sedaj sploh ne upajo več na občino, ker so v strahu, da jih bodo poslali odgonskim potom iz občine v kateri so puščali svoj zaslužek odkar so tu delali.

Strokovno organizacijo imamo. Nekaj korajžnih in zavednih sodrugov jo je ustvarilo, kljub grožnjam in žrtvam.

Organizacija je posredovala večkrat. Posredovala je zlasti radi plačila nadur. Toda podjetje ni hotelo o tem nič slišati. Delavci so morali tožiti. Upravnik, prepričan o tem, da bo zmagala njegova, je gnal tožbe v tretjo instanco, kjer še-le so ga sodniki podučili, da velja zakon tudi za to lesno podjetje.

Brezposelnih je mnogo. Kmetje so bajatari s številnimi družinami. Kar zemlja ne

more rediti, je svoj čas odhajalo v Ameriko. Dandanes pa sili v industrijo, ki jo pa skroda ni. Čež poletje so naši brezposelni brali mah, rože, grmičje, gobe. Zdaj tudi tega ni. Še za slan krop ni denarja. Gospoda pa kot povsod, govori o krizi, ki je ne občuti.

Javna dela v naši dolini so poglavje zase. Delali so cesto iz sredstev bednostnega fonda. Zaposleni so bili po večini taki, ki ne bi baš morali odjedati kruha brezposelnim. Šele na energično intervencijo je bilo odpuščenih nekaj nepotrebni, ki imajo doma vino, pure, kokoši in jajca — ter seveda tudi delo.

Težko bolni pri nas umirajo doma, ali pa jih pošiljajo v Novo mesto ali v Karlovac.

Nekoč je bila bolnica tudi v našem kraju, sedaj služi poslopje drugim namenom.

Pa še nekaj o naši gospodi, da jo bomo spoznali takšno kakršna je. Nek gospod, visok in ugleden, se je aboniral v gostilni. Gostilničar in gostilničarka sta mu stregla z najboljšim. Kako tudi ne! Takih gostov ne dobiš kmalu.

— Pa res ne, dostavi ironično moj spremljevalec. Ako gre nas eden v gostilno jest in pit, tudi plača.

— Kaj ta gospod ni plačal? — Niti prebite pare. Ko ga je gostilničar po dolgem času opomnil na plačilo — je gospod bil užaljen in si je prebral.

— Sledila je tožba? — Prijatelj, kdo bi pri tako ugledni osebi tvegal še hujšo zamero?

Tako je torej v dolini pod Gorjanci. (Po Samojevu).

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

DANES, V SOBOTO, 29. FEBRUARJA 1936 JE V LJUBLJANI V DVORANI DELAVSKE ZBORNE OB 20. URI LEP DELAVSKI PROSVETNI VEČER »ZARJE«. Pisatelj Cerkevnik Angelo predava o zanimivi in aktualni temi »UMETNOST, TENDENCA IN PROPAGANDA.« Igra »Zarja«, mandolinski odsek »Zarje«, tamburaški orkester Ljubljana, poje mešani pevski zbor »Zarja« in operna pevka Oberwalderjeva. Nekaj povsem novega bo nastop »Deklet na vasi.« Zato pridite!

Pomoč ljubljanskim predmestjem, kjer je mnogo bede in pomanjkanja, je nujno potrebna. To je sprevidela tudi naša radikalna organizacija. Tako beremo v »Slovenec« z dne 26. t. m.: »Zelo aktualno predavanje za vzhodno ljubljansko predmestje po imel g. prof. dr. Vilko Fajdiča drevi ob 8. v Ljudskem domu v Mostah, in jutri zvečer ob 8. v veliki dvorani Salezijanske mladinske doma na Kodeljevem. Obkraj bo z zanimivimi sklopitičnimi slikami pojasnjeval razmere v takozvanem »rdečem pasu« okrog Pariza. Ker

Maribor

Železničarske zadružne hiše naprodaj!

Silno razburjenje je nastalo med železničarji, ki stanujejo v zadružnih hišah, last dunajske občerkristne stanovanjske in gradbene zadruge, Betnavska 18 in Keizlarjeva 9. ko so slišali, da so hiše naprodaj in da se že prodajajo posamezna stanovanja in sicer nečlanom te zadruge, tudi nezadružarjem. Sprva se je zdelo to neverjetno, ker si člani zadruge sploh niso mogli tega predstavljati, da bi zadruška mogla hiše prodajati, ne da jih vpraša, končno pa tudi, ker je društveno vodstvo na Dunaju venomer zagotavljalo, da ne namerava hiš prodati in če, da bo tedaj upoštevalo člane, ki pridejo prvi pri nakupu v pošte. Toda na žalost se je izkazalo, da je vodstvo iz članov samo norce brilo in to kljub pismenemu zagotovitvi. Kajti komaj 14 dni po tem so bile hiše ponujene naprodaj v Ljubljani, o čemer smo v naših listih pisali. Zadružno vodstvo je potom svojih zaupnikov sicer to zanikalo in celo zahtevalo, da se mora dotično notico popraviti. Toda kljub demantjem so bile hiše ponujene na prodaj, ker smo dobili o tem uradno pismeno potrdilo. Iz navedenega sledi, da je zadružno vodstvo sploh ni oziralo na takajšnje članstvo in da so gotovi krogi bili interesirani na tem, da to članstvo sploh ne izve resnice. Če takrat ni prišlo do prodaje, je to pripisati dejstvu, da so interese njih nakup odklonili. Šele sedaj je zadruška našla kupca, ki se je baje pred dobrim mesecem sam ponudil. In čujte in strmite — to ni bil nikdo drugi kot sam gospod Rudolf Tumpej, ki je po izjavi dveh gospodov zadružnega vodstva, ki sta dospela te dni v Maribor, v decembru šel na Dunaj ter se ponudil za kupca — v imenu neke zadruge, ki jo vodi on. Gospod Tumpej je baje gospodom zagotovil, da jim glede denarnja ni treba biti v skrbeh, kajti tega je

Namesto delavski azil — oskrbnišnica. Že nad poldruho leto je v Gregorčičevi ulici dograjeno poslopje Borze dela, v katerem se nahajajo tudi lokali za delavski azil. Borza dela se je vselila takoj po dograditvi v nove prostore, prostori, ki so namenjeni za delavski azil, pa so še vedno nezasedeni, ker baje ni bilo sredstev za potrebni inventar. V našem listu smo že ponovno opozorili, da bi za opremo teh lokalov bili potrebni malenkostni zneski, vendar pa ni bilo nikoli mogoče, prepričati merodajnih faktorjev o potrebi ureditve takšnega azila. Sedaj so jo pri »Slovenec« pogruntali! Namesto azila naj mestna občina vporabi te prostore za oskrbnišnico. Neglede na »Slovenca«, ki bi želel

V ogledalu

Avstrijski kancler pride med koroške Slovence. Pod tem naslovom poroča »Ponedeljski Slovenec« z dne 24. t. m., da bo kancler Schuschnigg obiskal koroške Slovence. Na koncu članka pravi to-le: »Naj bo kakorkoli. Avstrijski kancler je katoliški državnik, ki se zaveda, da obstojajo na Koroškem vprašanja, ki jih je treba rešiti brez zavijanja po načelih katoliške vere. Zato upamo, da bo na svoj način iskal informacij in da bo njegov prvi obisk koroškim Slovincem tudi začetek pravičnejše dobe, ne pa zaton zadnjega upa naroda, ki je do zadnjega upal, da mu bodo v katoliški državi zajamčene pravice, zapisane v božjem in narodnem pravu.« — Mislimo, da bi bil že čas, da ta katoliška država sedaj, »ko jo ne ovirajo več marksisti«, kakor je svoječasno baje »Slovenec« zavijal, da koroškim Slovincem vsaj toliko svobodnin, kolikor jih uživa nemška manjšina pri nas. Ne verjamemo sicer, da bi se te želje kmalu izpolnile, ker vemo, da katoliški državnik v Avstriji zatirajo celo svoj lastni narod, katerega so oropali vseh državljskih svobodnin in pravic. Veselilo nas pa bo, ako se »Slovenec« posreči prepričati svoje ideje bratce, ki danes absolutno odločajo v katoliški državi Avstriji.

Kulturni pregled

Abraham: Ples v Savoyu. To, razkošje zahtevajočo opereto so podali za mariborske razmere prav dobro. Šlagerska glasba je po temperamentnem in zanosnem dirigiranju Lojzeta Herzoga prišla do polne veljave. Z uspehom so tudi nastopali solisti in glavni igralci.

naše predmestje pariškemu v marsičem sliči, in na... — bo to predavanje za nas gotovo izredno zanimivo. Zato vsi ali danes v Ljudski dom v Mostah ali pa v Salezijanski mladinski dom na Kodeljevem!

Naturalizem gledališča in idealizem kinematograf. Ljubljanska opera je uprizorila novo močeno rusko glasbeno delo »Kajti Izmaijlova«, iz katere po mnenju »Slovenca« diha sam naturalizem. Kajti, odkar imamo kino »Union«, imajo vsi ljubljanski kinematografi same izbrane idealistične in etične predstave, naturalizem in materializem pa najdemo samo še v teatru —

Stvar z ljubljansko bolnišnico se je po našem meščanskem časopisu zapletla tako daleč, da te bolnišnice skoro ne bo, ker strokovnjaki ne vedo, kam bi jo postavili,

Regulacija Ljubljane — da se je že začel krušiti obrambni zid v reguliranem delu Ljubljane.

Maribor

Govori. Gospod Tumpej je začel z nabiranjem interesentov za odkup posameznih stanovanj in baje so stanovanja večinoma razdeljena med kupce, od katerih je le malo železničarjev, med temi je baje celo en trgovec!

Te zadružne hiše so bile zgrajene pred 24 leti od prej imenovane zadruge. K zadruški je pristopila Južna železnica sama ter vplačala ravno toliko deležev, kolikor so jih vplačali člani. Seveda je dala železnica tudi ves prevoz gradbenega materiala itd. In na ta način so bile hiše hitro plačane in so že preko 15 let amortizirane. Kot zadružne hiše so bile zlasti proste davkov za dobo 24 let, ker so bile zgrajene ne v spekulativne namene, temveč, da bodo v njih poceni stanovali uslužbenci železnice. Sicer ne bi bile hiše uživale teh davčnih olajšav. **Kako torej naj pride sedaj do tega, da se naj člani in železniške uslužbenice pomeče na cesto, ki so si v težkih časih od ust odtrgavali, da bi si zagotovili za stare dni streho nad glavami ter se s hišami uganja čisto navaden kšest, pri tem izbija profit, kot je to v prometu z realitetami in privatnimi hišami običaj?** Zadruška, ki je v inozemstvu preko 15 let vlekla čisti dobiček iz teh hiš, bi sedaj morala dati članom brezplačna stanovanja. Ne pa, da jih ponuja nečlanom za visoko ceno! Kaj bi v takem slučaju Avstriji storili, če bi naša zadruška imela tamkaj svoje hiše, v katerih bi bivali člani, ki so za te hiše prispevali? Gotovo bi se uprli in prav gotovo bi jim tudi oblast šla na roko ter jih ščitila. Zato apeliramo tudi mi na našo oblast, da nas vzame v zaščito pred tistimi, ki nam hočejo vzeti to, na kar imamo kot člani inozemske zadruge pravico.

Zadugar.

na ta način »spraviti brezposelne reveže, zlasti one, ki dopotujejo iz dežele, ob strahu, bi bila izvedba takšnega načrta nesmiselna. Vprašanje mestne oskrbnišnice bi s temi majhnimi prostori nikakor ne bilo rešeno. O zadevi bo sklepal tudi mestni svet. Povdarjamo, da si delavstvo takšnih stvari ne bo pustilo mirno dopasti. Gospodje naj se zavedajo, da je bilo to poslopje zgrajeno iz posojila, ki ga je dala Borza dela, torej iz denarja za brezposelne podpore, zato da se olajša beda brezposelnih. Zato roke proč!

Benzolsko zastupljenje je terjalo troje delavskih življenj. V bolnici se zdravita še vedno dva obolela delavca. Čudno tiho pa je postalo okrog tega vprašanja. Pa vendar ne, da bi hoteli na zadevo pozabiti?

Zrtev benzolskega zastupljenja, 22 letni Gol, ki se zdravi v tukajšnji bolnici, strašno trpi na posledicah. Ognjnila se mu je spodnja čeljust in vsi zobje so postali popolnoma črni. Nevarnost obstoji, da mu bodo sploh izpadli.

Dr. Vinko Drasch preminul. V četrtek, dne 27. t. m. je zadet od kapi preminul v 59. letu starosti zdravnik dr. Vinko Drasch, ki je bil dolgo vrsto let tudi železniški zdravnik. Pogreb se bo vršil danes, v soboto, na pokopališču.

Radi omejitve uvoza perutnine v Nemčijo so cene na domačem trgu padle. Te dni so prodajali peteline po 10.—, kokoši pa po 17.— Din.

Pevski odsek pekovskih pomočnikov Maribor sklicuje za v nedeljo, dne 1. marca t. l. ob 10. uri predpoldne v lokalni gostilni »Zlati konj« svoje letno zborovanje, z običajnim dnevnim redom. Udeležba je za vsakega rednega člana društva strogo obvezna. Odbor.

Del. pevsko društvo »Zarja« v Mariboru priredi v nedeljo, dne 1. marca s pričetkom ob 15. uri čajanko v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-II. Na programu so še šaljivi nastopi, petje in godba. Vstopnine ni. Vabimo vse sodruge in sodružice ter prijatelje prisrčno zabave, da se te prireditve udeležijo.

Zahvala. Podpisani Milavec Ivan, usnjarski delavec, se tem potom iskreno zahvaljujem Splošni delavski strokovni zvezi, za podjelno podporo, ki sem jo sprejel v času moje boleznj v znesku Din 300 in Din 100. Milavec Ivan.

Mariborsko gledališče. V nedeljo, dne 1. marca ob 1. uri »Veseli kmetič«. Globoko znižane cene. Zadnjič. Ob 20. uri: »Karijera kanelista Winziga«. Globoko znižane cene.

Celje

V Cinkarni d. d. vladajo po stavki kaj čudne razmere, zlasti se je udomačilo predstavljanje delavcev z enega dela k drugemu delu i. t. d. Pri zadnji stavki se je izgovarjalo podjetje, da ne more zvišati mezd, kakor je to zahtevalo delavstvo, ker da nima nobenega dobička. Pač pa je ravnateljstvo omenilo, da naj delavci zahtevajo povišanje mezd takrat, kadar bo podjetje bolje prosperiralo. To je sedaj slučaj. Delavstvo je potom svoje organizacije odpovedalo obstoječo kolektivno pogodbo s 1. marcem. Kajti, takrat sklenjena kolektivna pogodba je bila diktat podjetja. Danes so podani vsi pogoji za odpoved obstoječe pogodbe: 1. življenjske potreščine so se podražile; 2. gospodarski položaj tovarne se je izboljšal; 3. ravnateljstvo samo je zahtevalo, da se pred novimi pogajanjimi odpove pogodba; 4. ravnateljstvo je obljubilo, da če se zboljšajo razmere v tovarni, se lahko vršijo pogajanja za regulacijo oziroma za povišanje mezd.

Proti obrekovanju. Proti s. Lančiču, zapniku v Apneniku pri Celju je bilo naper-

Hrastnik

Velik razmah podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije.

Prošlo nedeljo, dne 23. februarja se je vršil redni letni občni zbor podružnice ZRJ v Hrastniku. Iz poročil funkcionarjev, ki so bila z odobravanjem vzeta na znanje, naj omenimo le to, da je organizacija po svojih najboljših močeh čuvala interese rudarskega delavstva. Tako stoji naša organizacija vedno v središču vseh borb za izboljšanje mizernega položaja delavcev. Žal so uspehi le skromni, kajti delavski razred v državi je šibko organiziran in politično zaenkrat nemočen. Pri volitvah novega odbora, ki so se vršile z listki, je bilo izvoljenih deset odbornikov in sicer pet članov starega odbora in pet članov iz vrst novejšega članstva, ki močno narasča. Tako sta ostala na svojem mestu dosedanja predsednik s. Klavdij Rudolf in blagajnik s. Urlep Gvidon. — Poročilo o stanju Zveze pa je podal tajnik s. Arh, ki je naglašal, da je kljub krizi, ki neusmiljeno pesti rudarsko delavstvo njeno stanje v vsakem oziru zadovoljivo, saj beleži Zveza povečanje članstva. V svojem nadaljnjem govoru se je dotaknil tudi nekaterih najbolj perečih vprašanj delavstva, kakor položaja Bratovških skladnic, nove neredbe glede dobave premoga drž. železnicam, ki ni v našo korist in končno pozival vse članstvo k sodelovanju in disciplini.

Novi odbor pa si je postavil kot eno svojih največjih nalog, pridobivanje novih članov. Organizacija ne ščiti interesov posameznika, nego interes nas vseh, zato je tudi dolžnost, da sodelujemo vsi. Kdor pa tega ne mara, ta pa naj lepo molči ter naj ne toži o krivicah, ki se mu gode. Zato je bil klic občnega zbora: Vsi v strokovno organizacijo Zveze rudarjev Jugoslavije, v borbo za njen končni cilj, osvoboditev meddnega sužnja-delavca, za boljši in pravičnejši gospodarski red! — Družnost! Rudar.

Trbovlje

Procenti v rudniških konzumih. Načelstvo II. skupine Rudarske zadruge je na podlagi številnih prošelj s strani delavstva, ki nabavljajo svoje življenjske potrebščine v rudniških T.P.D., vložilo na generalno ravnateljstvo T.P.D. v Ljubljani prošnjo, da se naj procenti v rudniških konzumih ali izplačajo delavstvu na roko, ali pa se naj delavstvu nudi možnost, da si za ves znesek svobodno nabavi življenjske potrebščine ali blago. Ta prošnja delavstva je tem bolj upravičena, ker se že v mesecu februarju tako občutno praznuje, da delavstvo daleko ne zasluži toliko, da bi se redno preživljalo. Prošnja se glasi tudi v tem smislu, da se naj izplačajo procenti vsem, neglede na to, koliko je kdo dolžan na stari dolg. Tudi iz drugega vidika je ta prošnja upravičena, ker rudniški konzumi itak delijo procente samo od dejanske odtegnjenih ali vplačanih vsot, ki jih je delavec v teku leta vplačal ali se mu je odtegnilo, ne pa, kakor bi kdo mislil, tudi od nakupa, ki ga je ostal dolžan. Prejšnja leta se je procente izplačevalo oz. so nakupovalci katerih dolg ni znašal več kot Din 1.000.—, prejeli listke za nabavo živil. To je povsem krivično, ker so tudi oni, ki so v rudniških konzumih dolžni več kot gorjno vsoto, pustili svoj dejanski zaslužek v rudniškem konzumu. Upamo, da bo T.P.D. upoštevala prošnjo II. skupine Rudarske zadruge in ugodila delavstvu ter s tem vsaj deloma pripomogla, da bo delavec malenkostno kril deficit na zasluzku, ki nastaja vsled tako občutnega praznovanja kakor je letos.

Zagorje ob Savi

Naši diletanti na delu. V nedeljo, dne 1. marca t. l. ob 6. uri zvečer bo vprizorila »Delavska glasbena podzveza Zarja« v Zadružnem domu na Lokah Kreftovo veselo slovensko legendo v treh dejanjih »Malomeščani«. Odbor prosi za čim večjo udeležbo. Nikomur ne bo žal. Za to igro bo tudi scenerija prenovljena. — Družnost!

Na širši seji s. k. Svobode, dne 23. februarja t. l. je bil izglasovan ukor povzročitelju incidenta ob priliki plesnega venčka v Zadružni dvorani na Lokah. Ukorjeni ima prepoved obiska vseh društvenih prireditev. — Odbor »Zarje« in odbor S. K. »Svobode«.

Dramska vprizoritev. V nedeljo, dne 1. marca bodo v Zadružni dvorani na Lokah igrali Bratko Kreftovo veselo slovensko legendo v 3 dejanjih »Malomeščani«. Začetek ob 6. uri zvečer, vstopnina običajna. — V nedeljo vsi v dvorano na Loke! Za obisk se priporoča odbor »Zarje«.

jeno neko pismo žaljive vsebine, ki ga je pisal po naročilu predelavca Šeruga delavec Klinar. Ker je Lančič smatral Klinarja za manjšega krivca, je pristal na to, da sta se poravnala v advokatski pisarni. Šerugo pa je tiral pred sodišče. 25. februarja se je vršila razprava pred sreskim sodiščem, ki je pa tudi končala s poravnavo, ker je Šeruga obžaloval svoje dejanje, preklical vse, kar je bilo v pismu žaljivega in se obvezal tudi plačati vse stroške. Nasprotniki našega gigabnja naj se iz tega uče, da jim ni vse dovoljeno. Delavcem pa naj to služi v dokaz, da proti svojim nasprotnikom niso tako brez moči.

Še je čas! Da se v tej »solzni dolini« enkrat lepo, domače in prijetno pozabavate. In kje? To že vsak ve, da na sportni veselici Olimpia, ki se vrši danes zvečer, do jutri zjutraj, v Narodnem domu. Za to izvanredno prireditev se vadi Jony jazz že vse leto 1936 tako, da bo v dvorani vse pelo in donelo ob krasnih melodijah. Vstop je dovoljen vsem, dokler je kaj vstopnic.

Kranj

Zborovanje stavbincev. Za nedeljo, dne 23. t. m. je sklicala Strokovna komisija za Slovenijo zborovanje vseh stavbinskih delavcev iz Kranja in okolice. Zborovanje se je vršilo v dvorani gostilne »Semen« v Kranju in je bilo prav dobro obiskano. Vodil ga je s. Niko Bricelj, strokovni tajnik iz Ljubljane, ki je v obširnem dobro zasnovanem govoru obrazložil vse trpljenje in bedo, v kateri se danes nahaja stavbinsko delavstvo. Toda zdi se, da vse to nekaterim gospodom še ni dovolj. Radi bi vzeli delavcu še poslednje, kar ima: njegovo osebno svobodo. Toda gospodje naj vedo, da se bo delavstvo, združeno v svoji organizaciji borilo proti takozvanim »delavskim bataljonom«. Zahtevamo svobodo, zahtevamo javna dela, pri katerih pa mora biti delavstvo plačano tako, da bo moglo živeti človeka dostojno življenje. Stavbinski delavci, zadnji v vrstah borečega se proletarijata, se pričenojajo zavedati svojih pravic in spoznavajo potrebo organiziranega boja. Dokaz temu je, da so stavbinski delavci iz Kranja in okolice sami prosili, naj se skliče zborovanje, ker se hočejo organizirati. — Nato je povzel besedo podpredsednik ljubljanske podružnice Zveze stavbinskih delavcev s. Brejc Tomaž, ki je pozdravil zborovanje v imenu stavbinskih delavcev iz Ljubljane. Čim več bo organiziranih, tem lažji bo boj. Zato vsi v organizacijo. Samo v razredni bojovni delavski organizaciji je naša rešitev! Oba govornika je navzoče delavstvo nagradilo s burnim aplavzom. Ob koncu zborovanja je s. Bricelj predlagal resolucijo, katero so navzoči zborovalci soglasno sprejeli. V resoluciji apelirajo stavbinca na banksko upravo, naj priskoči na pomoč brezposelnim stavbinskim delavcem iz Kranja in okolice. Obenem pa zbrano delavstvo protestira proti poizkusu uvedbe takozvanih delavskih bataljonov. — Na shodu so delavci izvolili tudi pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice ZSD v Kranju, in sicer so v odboru: Kužner Simon, Vrečak Franc, Juvan Janez, Jekovec Lovro, Kopač Jože in Batič Lojze.

Revizija občinskih poslov v Stražišču in Kranju. S strani banske uprave se je pred kratkim izvršila revizija občinskih poslov v Stražišču, ki je potekla — kakor se sliši s strani klerikalcev — neugodno za JNS-občinsko upravo. Pričakovati je razpisa novih volitev. Tudi od revizije v Kranju se pričakuje temu primeren rezultat.

Tudi delavstvo naj bo na straži in skuša dobiti vpogled v občinsko gospodarstvo.

Planarna seja obratnih zaupnikov. V nedeljo, dne 1. marca ob 9. uri se bo vršila prva seja novoizvoljenih obratnih zaupnikov na listah SDSZJ. Želeti bi bilo, da bi nihče ne manjkal, kajti težke in važne naloge čakajo novoizvoljene obratne zaupnike. Zato morajo biti vedno pripravljani in o delu pravilno poučeni. Vsled tega vsi na sejo, na kateri se bo obravnavalo stanje delavstva in o delu, ki naj ga zaupniki vršijo, da bo delavstvu v korist.

Zidarska dela so se ponekod, kjer so bile stavbe v jeseni dozidane, že začela. Obeta se baje dobra sezona. Toda sklepi zadnjega shoda sezonskih delavcev za izboljšanje njih položaja morajo vsekakor postati dejanja. Konec mora biti skandaloznega sistema, ki se je zadnja leta uveljavil. Sezonsko delavstvo, zavedi se in organiziraj se takoj, ko dobiš prvo zaposlitev. Zidarski mojstri in stavbeniki pa naj vodijo o tem računa in delo prevzemajo pod pogoji, da bodo mogli nuditi delavstvu primeren zaslužek.

Jesenice

Kino »Radio« bo predvajal v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. in 5. uri popoldne) sovjetski ruski film »Pastir Kostja«, ki je doživel uspeh po vsem svetu. Med dodatki je tudi film »Umetnost ravnotežnosti«. Sledita »Pat in Patahon« kot čuvarja morale.

Šoštanj

Včasih se kateri obrtnik spodtakne ob plačano reklamo Bate v našem časopisu. Vsem tem kratko samo to-le: Tisti, ki se radi tega spodtikajo ob nas, naj najprej sami store svojo dolžnost, t. j. da list naroče in potem šele kritizirajo. Drugič pa se jim ni treba razburjati radi plačane reklame v listu, kajti mi imamo klub temu popolnoma proste roke, da o Bati in njegovemu sistemu dela kritično razpravljamo kot o vsakem

drugem kapitalističnem podjetju. Naš list sicer prinaša plačano reklamo, toda prodaja le prostor, ki je z reklamo potiskan, list sam pa ni nikomur na prodaj, ampak je izključna last delavstva, ki ga čita in plačuje.

Velenje

Resnica mora na dan. Nekateri sovražniki s. Pevca so razširili govorice, da je on kriv, da smo bili pri Detičku odpuščeni iz službe. Ker ste se edino Vi v Vašem listu za nas potegnili in pisali o krivicah, ki so se nam godile, Vas prosim, da še objavite to moje pismo, da bodo delavci po drugih krajih vedeli, kako se nam je godilo. Jaz sem vstopil v službo pri Detičku 1. julija 1932 ter sem delal do 13. maja 1935. Ves ta čas sem plačeval prispevke v bolniško blagajno, nekaj časa po Din 36.— na mesec, pozneje Din 44.— na mesec, od januarja 1935 pa, ko smo zadevo javili bolniški blagajni, Din 15.— na mesec. Ves čas sem delal pri Detičku, on me je pa pri bolniški blagajni 7 krat odjavil. — Meseca decembra 1934 sem naprosil Pevca, da mi pove, koliko bi moral plačevati v bolniško blagajno. Pevc mi je odgovoril, da bi morali plačevati za bolniško blagajno in uslužbenki davek največ Din 20.— do 25.— in ne Din 44.—. Ko je Detiček zvedel, da smo bili pri Pevcu, nam je zagrozil, da bomo vsi tisti odpuščeni in je res nekaterim, med drugimi meni, meseca maja, ko sem prišel na štih, povedal, da nimam več dela. Za preveč odtegnjeno bolniško blagajno in za nadure mi je plačal, oziroma dal dva bona, enega za Din 272.—, drugega pa za Din 260.—. Za te bone sem moral kupiti v njegovi trgovini ali pa napraviti zapitek v gostilni, ker jih nihče drug ni vnovčeval. Nabavne knjižice nisem imel. Za nadure in preveč zaračunano bolniško blagajno (okoli Din 2.000.—), sem Detičeka tožil. Pred sodiščem sva se poravnala za skupno Din 1.194.—. — Proti Detičku smo vložili tudi dve prijavi radi neprijavljenežganja in je bil obakrat kaznovan. — Jaz sem delal pri Detičku 19 do 16 ur dnevno in zaslužil okrog Din 500 do 600 na mesec, Detiček je pa vpisoval v davčno knjigo, da zaslužim Din 150 na mesec. — Mi se imamo edino Pevcu zahvaliti, da nam je moral Detiček plačati. Plačeval me je Detiček zmeraj v bonih in ne v denarju. Tudi kmetu, pri katerem sem bil na hrani, sem dajal vsak teden bon za 60 Din, on je pa moral s tem bonom kupiti pri Detičku, kjer je bilo vse dražje kakor v drugih trgovinah. Če bi plačal hrano z denarjem, bi mi jo bil dajal kmet gotovo za 40 do 50 Din na teden, ker sem včasih pomagal kaj delati. Pošiljam Vam, sodrug urednik, en tak bon na vlog, da boste videli, da imamo v Velenju dvojne vrste denar, in sicer državnega, Detiček pa svojega. Pevca smo delavci naprosili, da tudi zaradi teh bonov nekaj ukrene v našo zaščito in je bil Detiček tudi že radi tega sedaj kaznovan. Škoda, da ni pri nas zakonov, da bi take delodajalce za nekaj mesecev zaprli, potem bi si vsak trikrat premislil delavce odpuščiti iz službe, če se potegujejo za svoje pravice. — S sodrušnim pozdravom Selcer Ivan, Škale-Velenje, dne 16. februarja 1936.

Guštanj

Važno predavanje. V nedeljo, dne 1. marca popoldne po prihodu vlaka iz Maribora se bo vršilo v gostilni Milonik predavanje, na katerem bosta govorila ss. dr. Reisman in Eržen. Sodrugi in sodruge, udeležite se predavanja polnoštevilno.

Mežica

Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica v Mežici, sklicuje za nedeljo, dne 1. marca t. l. s pričetkom ob 9. uri popoldne v dvorani nad Konzumnem društvom svoj

REDNI LETNI OBČNI ZBOR.

Dnevni red: Poročilo vodstva podružnice, poročilo o delovanju organizacije in razno. Pridite polnoštevilno!

Črna pri Prevaljah

Za tiskovni sklad. S. Havle Peter iz Črne je nabral Din 24.— za tiskovni sklad. Iskrena hvala! Posnemajte!

Slovenska Bistrica

Nezavednost ali provokatorstvo, oboje je zelo škodljivo za delovno ljudstvo. »Delavska Politika« je že poročala, da se je v nedeljo vršilo pri nas delavsko predavanje. Kakor vselej po zborovanju, se je tudi sedaj, za vratni seveda, v dvorani nihče ni imel korajže, se javno oglasiti, razvil pogovor in tako sem imel priložnost slišati razne »duhovite« izraze. Eden prav: »Saj lepo govorijo, pa kaj to pomaga, saj jih več pride, ne napravi pa nobeden nič!« Kaj takega more reči samo kak nezavednež, ki delavskega gibanja sploh ne pozna ali pa kak kapitalistični provokator, ki hoče delavskemu razvoju samo škodovati. Naši govorniki vedno poudarjajo, da je rešitev delavstva delo delavcev samih. Veliko delo opravijo

Zaščita zaupnika v državnem rudniku Velenje

Sodba okrožnega sodišča v Celju

Celje, dne 27. februarja.

Danes se je vršila pred celjskim okrožnim kot prizivnim sodiščem zanimiva razprava v tožbi predsednika zaupniškega odbora rudarjev v državnem rudniku Velenje, s. Josipa Polanca, proti Državnemu zakladu kraljevine Jugoslavije kot lastniku državnega rudnika v Velenju radi plačila mezde. Vodstvo rudnika v Velenju je namreč poslalo s. Polanca v mesecu majniku p. l. ob priliki volitev v skupščino na neplačan dopust.

Ta pravda je velike načelne važnosti za zaščito delavskih zaupnikov sploh. Vodstvo rudnika je namreč ob priliki skupščinskih volitev vplivalo na rudarje, da bi volili Jevtičevega listo. S. Polanc pa je kot zaupnik protestiral proti temu vplivanju ter nalepil lepak na delavstvo, v katerem je opozarjal, da so volitve svobodne po zakonu. Radi tega je bil s. Polanc nato poslan najprej na plačan, a nato na neplačan dopust, a po padcu Jevtičevega režima je bil zopet sprejet v službo. Ker pa po § 119 zak. o zaščiti delavcev ni dopuščeno delavske zaupnike radi njihovega izvrševanja zaupniških funkcij odpuščati ali preganjati, je s. Polanc vložil tožbo na plačilo mezde za čas neplačanega dopusta. Sodišče v Soštanju je tožbi po izvedenih dokazih ugodilo.

Državni zaklad pa je vložil proti tej sodbi po Državnem pravobranilstvu v Ljubljani priziv in je danes o tem prizivu raz-

pravljalo okrožno sodišče. Zaslisane so bile vnovič priče, ker se je hotelo prizivno sodišče samo prepričati, zakaj je rudnik odpustil zaupnika P. Priča inž. Burnik je trdil, da je bil P. poslan najprej na dopust dan po volitvah radi dotičnega lepaka, da se ne bi izcimili kaki nemiri, a potem radi pomanjkanja dela. Priči, delavska zaupnika Koželj in Kališnik, pa sta določno izpovedala, da je ravnatelj rudnika poslal zaupnika P. na dopust le radi dotičnega lepaka in mu rekel, da bo moral ostati na dopustu do rešitve njegovega poročila pri Ministrstvu Šum in rud, ne pa radi pomanjkanja dela, ker zaupnikov radi njihove posebne zakonite zaščite rudnik doslej še ni pošiljal na dopuste.

Zaupnika P. je zastopal odvetnik dr. Avg. Reisman iz Maribora. Po dvehurnem razpravljanju je predsednik prizivnega senata razglasil

sodbo,

da se priziv Državnega zaklada zavrača kot neutemeljen in slednji obsodi, da mora plačati Polancu zahtevano vsoto. Ta sodba je končnoveljavna, ker zahtevke ne znaša preko 5.000 Din in vsled tega ni dopustna nobena pritožba več. Prizivno sodišče je izreklo, da mora dobiti tožnik mezdo plačano v smislu § 220 obrtnega zakona, ker ni delal po krivdi delodajalca. O bližnji pravni utemeljitvi te načelno važne sodbe bomo ob drugi priliki več poročali, da bo delavstvo vedelo, kako zaščito ima v svojih zaupnikih v zakonu in pred sodiščem.

govorniki že s tem, ker nas podučijo o položaju, potem pa povedo kje, kdaj in kako je treba nastopiti, če si hočemo izboljšati naš položaj. Mi sami moramo delati, če se hočemo rešiti. To je rekel tudi Marx: »Rešitev delavcev mora biti delo delavcev samih.« Kdor hoče delavstvu dobro, ne sme čakati, da mu bodo drugi prinesli, ampak mora tudi sam začeti. Najprej se je treba trdno okleniti svobodnih delavskih organizacij in društev. Nadalje moramo skrbeti za to, da bodo odborniki v organizaciji in društvu pravega delavskega duha. Te odbore je treba z vsjo zavestjo in disciplino podpirati, da ne zaidejo na stranpota ali da ne zadremlejo. Kakor delaš ves teden ali mesec v delavnici in še le na koncu imaš zato hasek, ravno tako je nujna potreba, da se vsak briga za svojo organizacijo ali društvo in gleda da postane zaveden, kajti le zavednost v delavskih organizacijah in društvih je tista sila, ki daje tudi voditeljem moč, in videli bomo ali se nam bo pokazal uspeh ali ne! — Imamo pa tudi nekaj kapitalističnih podrepanikov, ki jim »Delavska Politika« ni povšeči, ker imajo sami naročene kapitalistične liste, štulijo se pa med delavce. Delavskega časopisa ne čita, kaj šele knjige. Zato ima dober izgovor: »Bolj ko čitaš, bolj si neumen!« in slučno. Delavski časopis odklanjajo tudi, ker jim izprašuje vest in očita njihovo podrepanstvo meščanskim strankam. Take »politike« ne marajo. V bodoče mora biti boljše. Za nas mora veljati merilo: kdor ni naročen na »Delavsko Politiko« ni naš, najmanj pa seveda more biti kakšen funkcionar. Za vsakega člana delavskih organizacij in društev je potrebno, za funkcionarja pa dolžnost, da čita delavske liste in knjige, da se iz njih uči socialnega in kulturnega dela, pa tudi kritičnega presojanja političnih dogodkov. Kdor ima strah pred vsesplošno izobrazbo delavstva, ta pa ne spada med nas. Opazovalec.

Studenci pri Mariboru

Občinske volitve v Studencih in Radvanju se bodo vršile 29. marca.

»Ogenj«, društvo za vpepeljevanje mrličev v Mariboru, priredi na vsesplošno zahtevo občinstva v Studencih pri Mariboru v četrtek, dne 5. marca t. l. ob 19. uri (7. uri) v dvorani gostilne Špuraj javno predavanje o vpepeljevanju mrličev. Predaval bo predsednik društva dr. Reisman s spremstvom skioptičnih slik, ki jih je društvo pravkar prejelo iz Prage. Slike kažejo predvsem moderne krematorije v Čehoslovaški republiki, ki so znani po svoji umetniški, moderni arhitekturi. Videli pa se bodo tudi krasni gaj krematorijev, kjer so shranjene žare s pepelom pokojnih. Med slikami je celo nekaj krasnih spomenikov čeških umetnikov in umetnic.

Ptuj

Paberki iz seje mestnega sveta dne 20. t. m. G. predsednik je poročal o uspehu prošnje pri zadrugi elektrarni za znižanje cene električnega toka za javno razsvetljavo, kar bo dalo prihranek v znesku Din 20.000. Poročilo je bilo s priznanjem sprejeto na znanje. Tako tudi poročilo o ugodni rešitvi radi podaljšanja izplačila posojila pri Mestni hranilnici ljubljanski. V svrhu revizije ob-

činskega gospodarstva je bilo določenih 5 odsekov, sestavljenih iz 2 do 3 mestnih svetnikov. Mala debata se je vnela radi pavšaliranja uvoznine za trdtko Tivar in nekatere trgovce. Ker se je bati, da finančni minister ne bo pristal na povišanje uvoznine, je bilo povšaliranje omenjeni trdtki odobreno v znesku Din 6000. Proti so glasovali 4 mestni svetniki, ki so mnenja, da nikakor ni pravično takemu velepodjetju dajati posebne ugodnosti. — Sklepom ubožnega odseka je občinski svet pritril, potrdil pa je tudi obračun dijaškega oskrbovališča, ki izkazuje izgubo. — Deca tukajšnjih osnovnih šol bo imela še nadalje prosto uporabo pršne kopei v mestnem kopaljšču. — Kakor smo že poročali, je mestna občina razpisala mesto inkasanta. Nekateri pravijo, da je dobil to službo neki mlajši samec, kateri pa, kakor slišimo, ne živi v takim bednem položaju kakor tisti družinski oče, ki je tudi zaprosil za to službo. Bomo videli.

Brezposelni, ki niso v mesto pristojni, še vedno čakajo na delo. Kdaj bo prišel denar od banovine in kako naj dotlej živijo ti ljudje, so vprašanja.

Kruh ne sme biti dražji. Proti onim, ki se ne bodo držali starih cen, bo podana

Konzumno društvo za Mežiško dolino

F. Z. Z. O. Z. v Prevaljah

sklicuje v smislu § 23. zadrugišnih pravil, redna letna krajevna članska zborovanja, ki se bodo vršila po tem-le dnevnem redu:

Za prodajalno v Mežici: v nedeljo, dne 15. marca t. l. Začetek ob 9. uri popoldne, v dvorani nad Konzumnim društvom v Mežici.

Za prodajalno Prevalje in Leše: v nedeljo, dne 15. marca t. l. Začetek ob 3. uri popoldne, pri Jaserju na Lešah.

Za prodajalno Črna I in II: v četrtek, na praznik, dne 19. marca t. l. ob 9. uri popoldne v dvorani z. Kneza v Črni.

Za prodajalno Sv. Helena: v četrtek, na praznik, dne 19. marca t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani pri Sv. Heleni.

Za prodajalno Muta: v nedeljo, dne 22. marca t. l. Začetek ob 9. uri popoldne v gostilni g. Dobnika na Spodnji Muti.

Za prodajalno Guštanj: v nedeljo, dne 22. marca t. l. Začetek ob 4. uri popoldne v gostilni g. Milonika v Guštanju.

Dnevni red članskih zborovanj:

- 1. Poročilo o poslovanju zadruge in računskem zaključku za leto 1935.
- 2. Razprava o predlogih za občni zbor.
- 3. Volitev krajevnega odbora.
- 4. Volitev delegatov za občni zbor.
- 5. Razno.

Načelstvo. Nadzorstvo.

ovadba na državno tožilstvo radi navijanja cen.

Predavanja dovoljena. V nedeljo je bilo v gostilni »Slon« predavanje raziskovalcev sv. pisma. Mnogo ljudi so jih privabila vabila, vendar dvomimo, da se bodo Ptujčanov te razlage, (ki jih imenujejo nekateri »popravljanje vere«) kaj prijele?

Predavanje ljudske univerze v Ptujju bo v soboto, dne 29. t. m. o temi »Izobrazba in pogled med svet«.

Brežice

O vi, ki tu mimo greste! Skozi naš kraj vodi državna cesta iz Ljubljane v Zagreb. Po njej roma vsak dan na ducate lačnih in raztrganih revežev, ki prosijo kruha in prenočišča. Da vidite, kako jih marsikateri kmet ozmerja in nažene. S potepuhi in delomržeži jih obkladajo ter gonijo čez prag. Taka je slika našega podeželja.

Novo predilnico v Škofji vasi pri Celju zgradi trdtko Peter Majdič v Celju. Predilnica bo izdelovala volne-no blago.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za . . . . . Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiri po ceni . . . . . Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljšo postrežemo . . . . . Din 320.—
Kratka suknja stane pa samo . . . . . Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljšo poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po . . . . . Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

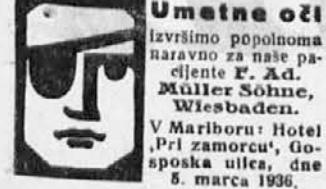
Naši plašči za dame so naš ponos!
Dobite ga že za . . . . . Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in naši bodete nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke

Prvovrstnega delavca za teraco in umetni kamen sprejme »GRADIVO«, d. z. o. z. (preje C. Pickel), Maribor

Kupulite le pri naših inserntih!

V krojaškem ateljeju VIDOVIČ STANKO Maribor, Gledališka ul. 10

dobite za pomladansko sezono izdelane najlepše moške obleke, površnike in raglane, kakor tudi damske plašče in kostume. Moderen in točen kroj. Elegantna izdelava! **Globoko znižane cene!**

Čevljarjem!

Javnosti dajemo pismo, ki ga je poslal gospod Richard Neumann, zet gospoda Hertmanna, lastnika firme Josip Hertmann in sin, d. d. v Zagrebu, gospodu Milivoju A. Saviću v Beogradu, Milorada Draškovića ulica 4, usnjarskemu trgovcu in predsedniku takozvanega in samozvanega Akcijskega odbora proti „BATI“:

JOSIP HERTMANN i SIN D.D.
ZA TRGOVINU KOŽOM

ZAGREB
JELAČIČEV TRG 25
TELEFON BR. 4420.
TELEGRAFSKA ADRESA
HERTMANSIN/ZAGREB

CLEARING PROMET KOD
POŠT. ŠTED. ZAGREB 33500

POSTANSKI PRETINAC 89 ZAGREB I.

Zagreb 5 juna 1935. ✓

ING. RIHARD NAJMAN
Z A G R E B
Jelačićev trg 12.

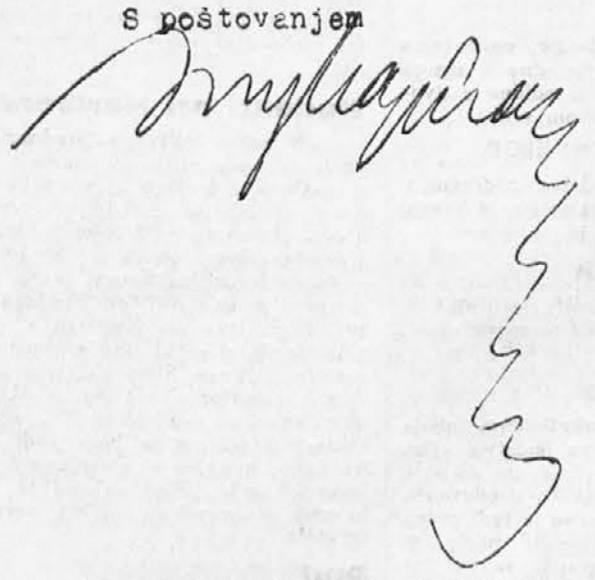
Gosp.

Milivoje A. Savić.
Beograd.

Kao blagajnik Centralnog komiteta Akcionih odbora
za zaštitu nacionalne kožarsko-obučarske proizvodnje doznačio sam Vam
danas na Vaš čekovni račun kod Poštanske štedionice
Dinara 6.000.-- /šesthiljada/,
koji iznos izvolite upotrebiti za Akcioni odbor Beograd.

S poštovanjem

To je avtentični dokaz, da se za denar usnjarske industrije in usnjarskih trgovcev organizirajo protestni zbori proti „BATI“. Vse to se dela v cilju, da se obdržijo visoke cene usnju in čevljariskim potrebščinam, torej tudi obutvi.

BATA